Број 142. У Новом Саду, у среду 28. јуна 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Пречe ли патријархове проневере сазив сабора?

„Не може бити српског народно-црквеног сабора, док се не реши најпре патријархова ствар!“ Тако говоре једни.

А они други, који су још препреденији веле: *„Што до сад већ нема сабора, томе су криви они, који истурише на среду питање о патријарховим проневерама.“*

Има ли у овоме ма и мрве искрености и истине?

Што до сад нема сабора, томе је крива она иста „правда и законитост“, која нам већ од 30 година неда да се правилно развијамо. У одређено време не имадосмо скоро никад сабора. А кад га и имадосмо, увек му се спречавао правилан рад. Преко 20 година не може сабор ни да прегледа рачуне, ни да установи прорачун. Од три године ми и опет немамо сабора, а патријархова ствар је по среди тек нешто више од године дана Зашто не беше сабора дотле?

И као што је крупна, безочна подвала, да раскраљ Милан држи невино осуђене радикале зато у затвору, што поједини листови у Чикагу, Петрограду, Паризу, Бечу, Прагу, Новом Саду и т. д. не пишу по његовој вољи, тако је исто пука подвала, да се наш сабор не сазива зато, што је по среди ствар патријарха Георгија. То су само изговори за глупе или невољале људе.

Но, узмимо да је баш и тако. Па шта би значило то? То би значило, да нема сабора, што патријарх Георгије због својих проневера не сме сабору на видело и што га влада у томе заклања. Па ко би ту био крив? Зар не патријарх и његове проневере и зар не онај, који би га у том случају заклањао, него они, који су изнели на видик те проневере?

Но, управо је излишно одговарати на такве плитке и невољале подвале. Ми ћемо за часак да се забавимо с питањем: — Може ли бити сабора пре, него што се реши ствар патријарха Георгија?

Волели би знати шта стоји на путу сабору? У реду би било до душе, да том сабору не председава патријарх Георгије, јер је под тешком оптужбом. Али зар он мора председавати? Саборско устројство постарало се о томе, да може бити сабора и кад је са свим упражњена архијепископска столица, а камо ли кад је патријарх спречен, да ма из кога узрока председава. По §. 13 саборског устројства, сабор бира себи потпредседника, те он врши дужност председникову, кад је председник спречен.

Има их који кажу: Ако би се састао сабор пре но што би се решила ствар патријарха Георгија, онда би тај сабор био веома буран. — Може бити, ма да ми не увиђамо да би он морао бити буран. Буран би био само онда, ако би оно неколико патријархових пријатеља правили шкандале.

Јер они, којима је стало до достојанства цркве и сабора и који неће и не морају никог ни да бране, ни нападају, ти би оставили, да ствар иде својим редовним током. Изабрали би по пропису одборе, па и одбор за прегледање рачуна и док би тај рачунопрегледачки одбор радио, сабор би мирно расправљао своје послове. Кад би финансијски одбор поднео свој извештај, онда би било јасно: — треба ли да остане или да иде патријарх Георгије?

Но узмимо, да би баш дошло и до бурнијих призора? Па шта онда? Било је тога и у Будимпешти и Паризу и Риму, па не пропаде с тога ни једна држава. И зар што може да дође до бурних призора у сабору унапред не сазивати сабор? Зар убити уставност, што бивају у парламентима буре? Зар бацити дете у Дунав, из страха, што би могло да се привремено поболе? Који је то сабор, где није било кад-кад и бурних призора? Ми нисмо за бурне призоре, али још мање можемо пристати на то, да се сабор не сазива због страха од бурних призора. Јер напослетку и наш је сабор као и други сабори, са свима врлинама па и манама једног уставног тела, или зар наш сабор мора да личи школи, а посланици послушној школској деци? Јел он велика девојка, да се нека господа толико баш брину о његовом гласу? Наши сабори су показали до сад и у најтежим приликама, да су умели да очувају своје достојанство па би то знао и будући сабор.

Нема ни једног паметног и оправданог разлога: зашто се не би могао састати сабор, пре но што се реши ствар патријарха Георгија. Напротив! Баш та ствар захтева неминовно што скорији сазив сабора. Јер ко ће да реши ту ствар?

Зар влада? — Влада не може бити судска власт у нашим автономним стварима.

Зар саборски одбор? И он то не може. Истина, он се осмелио, те је и у овом, као и у свему другом, учинио оно што не треба. Синод му је поверио *истрагу*, а он је одмах и *судио*. Синод му је пружио прст, а он је зграбио целу руку. Но, то доказује само то, да саборски одбор у обести својој већ и не зна шта ради.

Хоће ли да суди екстрајудициална комисија? По конзисторијалној системи од год. 1782 одсек IV. а §. 15., који је судски поступак прихватило и уређење митрополитског црквеног и народно-школског савета, год. 1871. (§. 11.) ишла би доиста та ствар пред екстрајудициналну комисију.

Али ето синод није пристао на ту комисију, ма да ју је захтевао епископ Змејановић. Синод је изрекао на основу канона, да он треба да реши ту ствар.

Но и ту има незгода Синоду би морао да председава митрополит-патријарх. Али он је оптужен

По канонима би могло бити, кад на синоду не може да председава патријарх, јер је оптужен, онда се поверава председништво другом православном митрополиту из оближње митрополије. Но, како се поговара, на то неће опет да пристане влада, јер тога не познаје уредба наше автономије.

Ван тога је наш синод слаб бројем А кад отпадне патријарх Георгије као оптужен, епископ Змејановић као онај, који је пријавио ствар и епископ Лукијан као рођак, ко остаје онда?

Ствар би се могла расправити и тако, да патријарх Георгије тужи оне, који га беде због проневере али он неће то.

Према овоме могло би бити, да се годинама вуче питање: Ко и како да суди патријарху Георгију? И јер немамо за тај случај са свим јасну одредбу, могли би да будемо сведоци нових великих трзавица, од којих да пати и црква и автономија.

ПОДЛИСТАК.

БОРБА С БРОЈЕВИМА.

Знам једну стару анегдоту, која ће остати вечито стара, и зато ћу је ја испричати. Старину треба поштовати, и не узевши у обзир, што нових анегдота има врло мало.

У некој школи питао је учитељ: »Колико има муза?« А ученик одговори: »Дванаест.« Учитељ је био на овај одговор изван себе и грмио је на ученика, па га је казнио: Кривац је морао до краја сата пред врати стајати. У том дође му друг, који се закаснио у школу. Њега запита онај пред врати: »Реци ми, колико има муза«. »Девет« одговори овај. »Зар девет?« примети други. »Онда боље не иди унутра, јер ја сам рекао да има дванаест, па ме је господин истерао«.

Ову сам анегдоту чуо у друштву, где ми је причао неки врло озбиљан и угледан човек Он је није причао, што у њој има шале, него зато, да може ово додати: »Зар то није строга казна, само за то, што је ученик по мишљењу учитељеву рекао погрешан број. Јер тврдња да их има девет, није несумњива. Можда је младић био осведочен да има муза сликарства, муза вајарства, и муза још које вештине. Такав поступак према младићу није био оправдан, и показује само, какву неприлику могу нанети бројеви«.

Ове речи нисам узео озбиљно. Али сам се поучио на другом случају. Јер кад сам хтео да узмем боцу с црним вином, поднесе ми своју празну чашу и рече: »Свега што је добро, има пет« Он хтеде да се нашали св јом жеђи, а како ја волим шалу, смејао сам се и напуним му чашу вином. »Ту се не треба смејати«, рече готово јетко. »Ја не знам, што бих се ја морао држати старе изреке, да од онога што је добро, има три; мени нимало не смета да број увећам или умањим Мени није никада доста доброга Зар острига није на пример добра? Ако је тако, онда вам морам рећи, да је наш гостионичар филистар најгоре врсте, кад би нам пре чорбе поднео само три остриге. Доста је жалосно, што смо добили само туце острига, јер добрих острига није много ни двадесет и пет и могу вам навести још много јела, која су тако исто добра као и остриге па би ми од њих по три било врло мало и само би ми надражили апетит. . .«

Молио сам га, да ми не натерује чорбу на уста, јер острига нити чега сличног не беше на столу.

»Острига је једно од петнаест чуда на свету«.

»Петнаест чуда? Ја не знам, да их има на свету више од седам.

»Верујем вам, повиче он иронично, то сте ви учили у школи. Ал ја ћу вам навести петнајст чуда, а ако хоћете и двадесет.

Зар телефон није светско чудо? Па колико има само вулкана што бацају ватру. И кад би ви навели храм Дијанин као светско чудо, зар црква у Келну није такође светско чудо?

По покрету моје главе опазио је шта ја мислим, па настави: Тешко је и замислити колико има људи, који се не дају везати за бројеве И ја сам један од тих. Кад се сударим с каквим бројем онда се устремим на њега. Тада сам сецесиониста, револуционар, анархиста, све што хоћете или што нећете, али се недам ничим подкупити. Где наиђем на број, који је паметно наведен, ја га пазим и поштујем. Кад кажем: двобој, тројни савез или четвороножац, ту видим да су бројеви на свом месту. Јер у двобоју секу се или пуцају двојица, а нема трећег. Тројни савез не може постојати од две или четири државе. А четвороножац нема никако пет ногу. Али кад ми неко рекне: »Захваљујем по хиљаду пута и превари ме са 999 пута, то ми се већ не свиди.«

Ја му рекнем на то да нетреба тако да је строг и да ми је жао што сам га изазвао са седам чудеса.

»Јест, седам чудеса, повиче он, број седам радо имам. Јер кад ми ко каже, да се осећа добро као да је у десетом небу, онда видим да нема право, јер има само седморо небеса и довешћу га у неприлику кад га запитам, је ли он бројао небеса и да се није забунио у бројању.«

И зар усред оваког стања не би дошао сазив сабора као – избавитељ?! Сабор не би судио формално патријарху Георгију, али би се тамо питање о проневерама потпуно расчистило.

У финансијском одбору били би изабрани људи свију странака. То су рачунске ствари. Од 2 не може нико направити 4. А што није забележено, не може нико рећи да јесте. Са извештајем тога одбора ствар би била решена. Јер кад би се јавно изнели на видик рачуни, па нам показали патријарха Георгија као фалзификатора и дефрауданта, онда чак и он поред све познате његове „лепе природе“, не би имао образа да и даље остане, нити би то могао учинити.

А да је то у истини тако, сведочи најбоље држање патријарха Бранковића и његових пријатеља. Да је патријарх Георгије чист, он би молио сабор, а не да ради против сабора. И молио би сам, да уђу у финансијски одбор људи свију странака, и ишао би на руку да се његова ствар пред јавношћу расчисти, те да он с образом може да буде српски патријарх. . .

Али он зна да је крив. И зато се крије, и зато забашурује. И зато хоће да се једино синод бави његовом ствари, јер се нада да су му епископи пријатељи. Но ко је чист, тај се не боји ничијег суда и ничије истраге.

Ал Георгије није чист. Зато бега од сабора. И зато је и потпустио јавне и тајне пријатеље, да трубе, како не може бити сабора, док се не расчисти Георгијева ствар. И још је потпустио бестиднике да износе, како су несазивању сабора они криви, који су покренули питање о проневерама . . .

Но сабора и може и треба да буде и то што пре. А не ће га бити само онда, ако је дошло већ дотле, да се за љубав једном дефрауданту жртвује све друго.

Нови Сад, 26. јуна

Аустро-Угарска у Кини. Изабрата су већ два аустро-угарска батаљона, и издат им је налог, да буду приправни, да иду у Кину. А поћи ће тамо одмах, чим буде сигурно, да су у Пекингу утаманили аустро-угарско посланство и побили тамошње аустро угарске поданике.

Кажу, да ће та експедиција бити јако скупа, ал нема се куд. Положај Аустро-Угарске као велесиле захтева, да се заузме за своје поданике. Неће се уплести у ову ствар преко мере, ал тек онолико, колико мора.

Овако гласи полузванично саопштење. Оно је веома неодређено и мутно. То нам личи на оног, који је хтео да опере бунду, али да је не укваси, да се не би кожа скупила.

Хоће се очување угледа Аустро-Угарске према Кини према томе се одашиље једна повећа трупа. Али не ће да се сувише ангажује у томе послу. Тек колико мора.

Шта значи то? Ако право оделење војске настрада, шта онда? Зар онда да кажемо: доста је? Хоћел то бити онда лакше, но данас? И зар не ће наш углед тек онда настрадати? То значи: или, или! Што више буде ушла Аустро-Угарска у ту ствар, тим ће јој бити теже да се после врати. То треба на почетку промислити. А не олако ући тамо, одакле ће бити веома тешко изаћи.

Рат између Кине и удружених сила

Са бојишта стижу тако нејасне и замршене вести, да је из њих немогуће истину пронаћи. До јуче се још знало, да су се посланства држала до пре 5 дана, данас се то већ пориче, јер гласници, што дођоше из Пекинга, они стигоше тек пре пет дана, а њима је за тај пут требало најмање пет дана. У Тијенчину и Таку има 20.000 удружене војске, а између ових и Пекинга 150.000 Кинеза. Продирање према Пекингу је дакле за сад немогуће. Посланици би по томе били изгубљени, ако већ нису, јер је немогуће да уздрже док им помоћ не стигне. Но одједном јављају како је у Пекингу букнула револуција Кинеза против Кинеза. Херцег Чинг ставио се на чело оног дела кинеске војске и кинеског народа, који је против побуне боксера и кинеских војника. Шта више напао их је, а његови приврженици потајно шаљу ране опкољеним европским колонијама. И сада је једино надање, да ће херцег Чинг, ослободити посланике из њиховог судбоносног положаја.

Међу удруженим силама дошла је суревњивост њихова већ до отворена судара Енглеска је живо радила и тражила, да се даде мандат Јапану, да поврати ред и мир у Кини. Русија је одбила предлог кинеске, да се Јапану даде овај мандат. Немачка је одбила, да у смислу енглеског предлога посредује у Петрограду. Удружене америчке државе вољне су само да на пријатељски начин посредују. Јапан се напротив одлучио, да за љубав Европе неизводи на кланицу своје војнике. Јапанска влада хоће да се тачно успостави у колико има Јапан да се заложи и какове има накнаде да очекује за проливену крв својих војника. И док се ови преговори воде и суревњивост све више заоштрава, дотле се по Кини пролива крв и устанак све више шири.

Најновије вести са бојишта гласе:

Брисел. Из Шангхаја јављају: По казивању једног високог кинеског чиновника, посланици у Пекингу били су пре 7 дана још у животу. Један део кинеске војске под принцом Чингом, није се придружио боксерима, већ их је шта више напао. Шангтунски гувернер, коме је принц Туан наложио да заузме Нанкинг одрекао је послушност. Нанкингски подкраљ Лиу изјавио је, да ће се одупрети сваком, ко се усуди умешати у ствари чангчиског округа.

Лондон. Из Шангхаја јављају: Гласник један из Пекинга јавља: Европејцима пријатељски наклоњени Кинези, шаљу ране с поља.

Берлин. Цар Виљем добио је из Чинтау а овај брзојав: Када сам саопштио ваш брзојав, управник Сангтунга одговорио је овако: Још из почетка био сам у највећем страху због европејаца у Пекингу. Више пута сам покушао да пошљем тамо гласнике и помоћ, али ми није испало за руком. Сада су сви путеви који воде у Пекинг препуни са побуњеницима и судећи по њиховој припреми врло је мало изгледа на успех. При свем том испуниће своју дужност и учиниће све што се може, да помогнем европејцима.

Берлин. Из Тијенчина јављају: Руси су без икаква успеха бомбардовали овдашње кинеско предграђе. Број удружене војске овде износи 10.000. Кинези су почели жестоко да бомбардују стране насеобине. Сејмур је наредио, да се жене и деца пренесу у Таку.

Петроград. Званичан орган владе опширно се бави са догађајима у Кини. На крају вели: По последњим извештајима адмирала број удружене војске у Тијенчину и Таку износи 20.000 војника. Број Кинеза између ових вароши и Пекинга износи 150.000 људи. С тога је сумњиво, да ли би могла удружена војска са успехом покушати да продире према Пекингу, до год јој не стигну врло јака појачања, а законита кинеска влада је силом околности онемогућена, да савлада побуњенички устанак. По себи се разуме, да одговорност, за последице које могу наступити, носе на себи кинески великодостојници и њихови помоћници, који су власт присвојили.

Чифу. У Мукдему су убијени: католички владика, два свештеника и две милосрдне сестре. Данска мисија у Хисињунгу брзојавила је, да је опкољена од боксера и да се само још два дана може држати. Једно оделење козака са више странаца и у пратњи енглеског конзула, отишло им је у помоћ.

Лондон. Из Шангаја јављају, да је свима енглеским поданицима наређено да напусте Чечван.

Лондон. Из Пекинга још увек не стижу званичне вести. Поговара се да су се Кинези при нападају на Тијенчин служили бездимним барутом.

Политички преглед.

Српски митрополит у Скопљу. Познати Рус Н. Дурново, пише из Цариграда у „С. П. Б. Вједомостима“ о свом разговору са васељенским патријархом Константином. Међу осталим пише Дурново и ово:

„После тога пређосмо на питање македонско и посебице на скопљанско. Горко се жалио на то, што бугарске пропагандисте систематски убијају грчке и српске учитеље и свештенике у Македонији. Мало час стигао је извештај од скопљанскога администратора Фирмилијана, да су 28. маја Бугари убили у његовој епархији још једнога свештеника, и то је већ седмо убиство у седам месеци само у његовој епархији. „Руси нам пребацују (рече васељенски патријарх) да ми нећемо српскоме народу у Македонији да дамо српске архијереје; али шта можемо ми да радимо, како порта, благодарећи бугарским претњама, иште од нас, да ми одгодимо посвећивање Фирмилијана за скопљанскога митрополита, и ми ово осми месец одгађамо његово посвећење?“

Критично стање у Бугарској. Руски државни саветник Кобеко, који је био у Бугарској да испита тамошње финансијско стање, вратио се, као што је познато, натраг у Петроград. Кобеко је изјавио петроградском извештачу софијског „Мира“ да су финансијске прилике у Бугарској тако замршене, да их је немогуће спасти од пада. Они који плаћају порез, исисани су са свим, а влада не сме да насилно порез утерује, јер би букнула општа побуна.

Народни вођ и народни миљеник.

(У албум барону Ј. Живковићу.)

Журио се! И да би отишао што даље и да би стигао што пре, није се много држао пута и стазе. Често је скретао неким пречицама, преко народног рукосада и погазио многи народни цвет.

Народ је гледао то и стискивао песнице!

У неки мах достиже доста далеко и доста високо. Али тамо не мога да стоји управо. Згурио се и то толико, да га нико не виде и нико му не одаваше почасти.

После дугог лутања изађе и опет на стазу, и стаде да се одмори. И гле! Сви који га виде онде, скидају капе и клањају се пред њим.

А они, који гледаху то из даљине го-

Увидео сам, да ми не вреди разговарати се с њиме, па хтедох да завршим овим речима на што је овај јед који квари вољу и вама и другима! То не мења ствар ма да сте ви стари као Метусалем.

»Овај старац, рече мој пријатељ, умрио је како нам кажу од 969 година. Био би грех сумњати у то, али ја допуштам, да се небо због тога на мене гњеви. Кад умре старац од осамдесет година, каже се да је био стар као Метусалем. У опште на бројеве се неда ослонити«.

Има те право рекнем ја, али ја ћу се чувати, да хладним разумом расудим, кад у књижевности наиђем на бројеве. Број таких прилика износио би читав легион.

»Легион је мио број, повиче мој пријатељ, кад се незна колико је чега, онда се каже легион. Могло би се рећи, да хидра има легион глава, јер кад би се знало да има стотина глава, онда се о том броју неби више ни мислило.

»Да га смирим, узмем боцу да му успем вина у чашу.« — »Не више, рече он, ни за милијон!«

И сад смо се морали смејати. Па ипак није се могао ослободити, да га бројеви не гоне, и кад смо га питали, да ли би он за по милијона испио чашу вина, и да ли би требало шест коња да га довуку да даље пије место десет — стао се једити и оде од нас.

По Јулију Штетенхајму: Р. Н.

ворили су: „Ово је народни миљеник и вођ народни!“ Тако су говорили онда, а тако и после. Он је још увек био у очима њиховим народни вођ и народни миљеник.

Али гле, догодило се да су га и опет видели. Али сад му се нико не клањаше нити откриваше пред њим главу своју. И зачуђено питаху: — Шта то би? И зашто му се више нико не клања?

И нађе се неко, да им то растумачи. И рече: Нису се ни пре њему клањали, него оном месту, на коме је стајао. Зар нисте видели, где стајаше пред крстом на путу? Свет скидаше капе и клањаше се оном месту, оном начелу, пред којим стајаше. Сад је отишао са оног места, ено га где и опет гази народне леје, само да му буде лакше и нико га више и не гледа.

Треба једаред да разумете, да се извесна почаст не тиче личности „народних миљеника“ но се тиче оног начела, коме служе и оног крста пред којим стоје. А кад промену место — па још почну да газе по народној леји, нико их више не гледа“.

Вести из места и са стране.

Управни одбор Матице Српске држао је 23. јуна (6. јула) о. г. своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. У тој седници расправљено је до седамдесет различитих предмета, од којих ћемо споменути неке важније. Успомени преминулог члана Ђорђа Димитријевића, адвоката и умировљеног сенатора из Вел. Бечкерека одана је уобичајена почаст. — Кр. уг. министарство просвете и црквених послова тражи, да му се пошље оригинална изјава наследника пок. Софије Пасковићке којом пристају, да задужбина исте добротворке може ступити у живот и пре него што се наврши сто година од рођења сина јој Ђоке. Том захтеву министарском учињена је задоста. — Фискал друштвени др. Илија Вучетић јавља, да је по налогу заступао Матицу на расправи оставине пок. Ђорђа Недељковића, члана матичиног, који је по в. тачки свога тестамента, оставио 20.000 круна Матици Српској, да тим завештајем, као „фундацијом Ђорђа Ф. Недељковића за сиромашне српске списатеље из Аустро-Угарске“ посебно рукује. Са чистим приходом ове фундације располагаће годишња главна скупштина Матице Српске издајући сходне припомоћи српским добрим сиромашним оболелим или остарелим списатељима из Аустро-Угарске. При расправи оставине фискал је изјавио, да Матица прима ту фундацију на руковање, а заступник удовице покојникове, као универзалне наследнице изјавио је, да ће она одмах, чим ствар оставине на чисто изведена буде, завештаних 20.000 круна у државним папирима положити у благајницу Матичину, те ће јој приходе од истих, по тестаменту Матица Српска за време њена живота издавати, и тек после њене смрти ступиће ова фундација у живот. Међутим расправа ове оставине неће тако скоро довршена бити, јер су се између удовице и сестрића покојникових породила нека спорна питања, која ће се тек путем парнице решити. — Петар Кулић из Митровице послао је 100 круна у име чланарине за његову задужбину, што је примљено са захвалношћу. — Српска Књижевна Задруга у Београду јавља, да је примила у за ену послана издања Матичина, па шаље своја издања I—VIII. коло, 57. књига, и 6 „Забавника“, а шиљаће и даље своја издања ради одржавања везе. — Шаљу се кр. угар. министарству просвете и црквених послова на даљи преглед рачуни фундација под управом Матичином за г 1899., које су рачуне прегледали и у реду нашли и од управног одбора и од главне скупштине изаслани пододбори. — Узима се на знање извештај књиговође друштвеног Аркадије Марковића о разрачуну с комисионарима Матичиних књига. — Узима се на знање месечни извештај књиговодства о стању готовине и улога свију фондова, којима Матица Српска рукује. — Узима се на знање извештај председникова, да је каса 23. јуна (6. јула) о. г. изненада сконтрована и да је све нађено у најбољем реду. — Издано је нешто зајмова и одобрени су бестеретни отписи неких парцела, које служе за сигурност зајмова. — Одлучено је, да се овогодишња главна редовна скупштина Матичина сазове за 24. август (6. септембар) о. г.

Из Свете Горе. У Светој Гори је освећен нов руски манастир св. Андрије, о чему се много говори и коме је присуствовао и руски цариградски посланик Зиновјев. Он је дошао на руској убојној лађи „Черноморецу“ и био је врло лепо дочекан. Манастир св. Андрије можда је највећи у Св. Гори и врло је богат. Његове ћелије, то су огромне грађевине, које се из далека виде. Подигнуте су у једном крилу на пет, а у другоме на три спрата. На четвртом спрату има једну капелу, која је дугачка 29 мет., широка $19^1/_2$ а висока 17 мет. Поред те капеле су болничке дворане, врло лепе и велике; у њима ће се сместити болница манастирска, која је сад у другом крају. — Манастир св. Андрије је на лепој узвишици, те се може видети са врло велике даљине, нарочито његова звонара са позлаћеним крстом и лепа кубета. Манастир је дугачак $58^1/_2$ м., широк 33 м. а високо 29 мет. Сазидан је од гранита а украси и степенице су од мрамора. Кубе у коме је звонара високо је 37 мет. Звонара је подељена у два спрата. У доњем је намештено 25 звона разне величине; у горњем спрату намештена су два звона, која су тешка 4329 ока. Сва су послата из Русије и звоне помоћу нарочито удешеног механизма. Унутрашњост манастира богато је украшена. Иконостас је сав позлаћен и на њему су ванредно лепе иконе, које су радили врло добри сликари у Русији. Иконостас је начињен сав о трошку једног руског племића, који је такође калуђер у овоме скиту. Велика икона у средини централног кубета представља, као и свуда, Бога Оца. Та икона, па онда иконе четири евангелиста, живописао је руски сликар Тронин, и то су уметничка дела велике вредности. Паркет цркве је од дивног дрвета из светогорских шума. Манастир је прављен по плану руског архитекте Шурупова. Камен темељац овоме манастиру поставио је пре 33 године велики кнез Алексије Александровић, ујак данашњег руског цара, који је главни командант руске флоте. Више година радови су били прекинути и тек ове године довршени. Церемонију освећења извршио је бивши васељенски патријарх Јоаким III. уз многе друге духовнике. Тој служби присуствовали су: руски посланик са пратњом; руски генерални консул из Солуна г. Иларионов и братија и изасланства разних манастира. „Цар. Гласник“.

Народне пословице из Ст. Србије. „Цариградски Гласник“ доноси ове пословице из Ст. Србије: Кад кобили ред не знаш, не примичи јој се репу. — Од сена буњиште, од буњишта сено бива. — Што стари на огњишту, то млади на буњишту. — Где се ко родио ту му је и Мисир. — Где ко мре, ту се копа. — Шта је пара, шта су две, али је мука кад је ни једне. — Не дај Боже, што човек трпети може. — Цвет се бере док мирише. — Зло говече јуне до века. — Мудри са будалама живе. — Будалом се брод куша. — Село гори, баш се чешља. — Одсеченој глави лека нема. — Ни од врбе клин, ни од зета син. — Што омрзну, не омили. — Ко мисли браду да пусти, он чешаљ тражи.

Убиство у хипнози. Из Напуља јављају о овој врло занимљивијој одлуци пороте у Касину. Пред поротом је стајао богат и угледан млад човек Францеско Пагнани из Алпина који је убио своју драгану Кристину Гебриели. Позвао је к себи сироту девојку, коју је у осталом врло волео, и без икаква узро а сасуо јој је у главу две кугле из револвера. За тим је мртво тело унаказио још убодима мача. Францеска је била у ранијим годинама завела једна старија, удата жена сињорина Грација Голафранцико. Ова жена толики је уплив била стекла над младим, слабог карактера Францеском, да га је приволела, да њој уступи један део свога имања. И када се касније млади Францеско заљубио у лепу девојку Кристину и решио да је узме, сињорину Грацију био је спопао прави бес љубоморе. И када јој никако није пошло за руком да младога Францеска одврати од Кристине а она га је домамила к себи, хипнотизирала га, као што је то пређе више пута чинила. Узела је за тим један мач, натопила га у затињу, и заповедила му да њиме убије Кристину. И млади Францеско је послушао, само што је Кристину прво убио из револвера, а затим је мачем пробо. Млади Францеско је по извршеном убиству побегао у манастир Сору, но по наговору калуђера пријавио власти. Две године дана је држан у болницама Аверза и Монтелупе под полицијским надзором. И лекари се уверише да млади Францеско у тако великом степену подлежи сугестији, да је врло вероватно, да је убиство извршио под каквим неминовним притиском. Поротници су за тим прогласили Францеска невиним а сињорину Грацију Голафранцеску кривом, на што је суд ову осудио на седам и по година затвора.

Утакмица око избора за председника северо-америчких држава. За председника удружених северо-америчких држава има два супарника. Један је досадањи председник Мак Кинлеји са републиканским програмом, а други је О' Бријан са демократским програмом. О' Бријан је до сада пропутовао америчке вароши, но сада се окануо тог начина и следио примеру Мак Кинлеја. Мак Кинлеји је када се истакао за кандидата, у месту где живи, Кантону држао своје програмне говоре, а к њему су долазили стотинама хиљада да га чују. Сада и О' Бријан у своме месту Линколну држи своје говоре, а верни његови у великом броју јуре к њему. Дневно мора да држи 15—20 говора.

Срушио се електрични трамвај. У сев. Америци, у Такоми, десио се овај несретан случај. На једном електричном трамвају било је 104 особе. Трамвај је јурио великом брзином и кад је дошао на један вис од 120 стопа, који је заграђен био само дрвеном оградом, трамвај је искочио из шина, раскидао ограду и са путницима заједно срушио се у дубину. При паду ударио је о један пропланак са таком жестином, да се кола сва размрскала. Само су остали они живи, који су били у средини кола. 35 душа је убијено, а 18 рањено. Њихова мртва телеса беху тако унакажена, да их је врло тешко било распознати, лице им је било сво исечено, а крв је потоком текла.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком идућег месеца ступа „Застава“ у трећу овогодишњу четврт и **излазиће** као и до сада **6 пута недељно,** а то је сваки дан осим понедеоника и дана после празника.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. На сваки начин, имаћемо пред очима народне интересе. У послу око издавања овог листа, могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ народне бројеве од петка. Ти бројеви се удешавају за најшире кругове. а претплата за њих стаје 4 круне годишње, а на три месеца 1 круна.

Иначе је цена „Застави“: 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, а 2 круне и 40 потура на један месец.

По решењу средишњег одбора радикалне странке, чији је орган „Застава“, лист се никоме **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, 13. јуна 1900.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 27. јуна.

Београд. (Од нарочитог извештача „Заставе“.) Из Беча, Берлина, Петрограда, Париза и скоро свију већих места европских држава стигли су на Иван-дан брзојави краљу Александру, у којима се моли за помиловање осуђених у Иван-данском атентату. Београдско певачко друштво, које је недавно ишло и патријарху Георгију, а коме су чланови и многи фармазони, хтело је да приреди на Иван-дан на Калимегдану велику народну забаву, но није одржало ту забаву с тога што је краљ Александар изјавио, да је време, да се преко иван-данског догађаја баци копрена заборавности.

Лондон. Вечерњи листови јављају о другом жестоком нападу Кинеза на удружене силе. После борбе која је трајала 7 сати и у којој су се Руси нарочито истакли, Кинези су одбијени. — По телеграму из Таку-а од 3. т. м. п н. убацили су Кинези на 500 граната у Тијенчин. Они пуцају веома добро и покушали су да отворе канале и тако поплаве варош.

Шангхај. У Шангхај је стигао из Пекинга кинеским чиновницима брзојав од ових шест речи: Цар мртав. Царица побегла. Туан узурпатор.

Минхен. Минхенске „Алг. Цајтунг“ јављају из Јокохаме, да је немачки конзул Кетелер ужасно мучен у Пекингу. Рањен и крвав довучен је пред енглески конзулат, тамо га закопаше до грла у земљу, за тим су му усијаним гвожђем избили очи, исчупали му језик и мучили га читаве сате. (?! Пр. ур.)

Стање воде под Новим Садом.

25. јуна било је . . . . . 4·76 мет.
26. јуна било је . . . . . 4·65 мет.

Књижевна вест.

НОВОСТ. НОВОСТ.

НОВО ВЕЛИКО ИЗДАЊЕ 1900.

РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ

КОЈЕ СЕ УПОТРЕБЉАВАЈУ У ГОВОРУ, У НОВИНАМА, ПОВРЕМЕНИМ СПИСИМА И У КЊИГАМА.

На великом формату 276 страна.

Цена 80 новчића.

СРПСКА КЊИЖАРА

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

289 3—10 у Новом Саду

НОВОСТ. НОВОСТ.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На темељу 11. §. основног писма закладе народног добротвора Ђене Брановачког и супруге му Иде рођ. Вујић, овим се од стране срп. црквене православне општине сенћанске као руководатељке исте закладе расписује стечај ради попуњења једног стипендијског места за питомца, који је браварски занат три године изучио, а који је вољан ради усавршења у браварском занату односно машинисте индустријалне школе или сличне заводе у већим варошима отачбине или иноземства похађати односно изучавати и усавршавати се, са годишњом стипендијом од 600 круна, коју питомац у месечним оброцима на правоваљану признаницу, снабдевеном са премапотписом управитеља оног наставног завода, у коме своје науке слуша, из закладне благајне у напред подиже.

Ову стипендију могу добити Срби православне вере са добрим владањем и учењем, Сенћани, ако такових не би било, дистрикћани из бившег бачког дистрикта, а за тим остали из отачбине, и то крвни сродници завештачеви имају преимућство.

Молитељи, који желе ово стипендијско место получити, ваља по закону прописаном сведочбом обртне школе да искажу: да су браварски занат за прописано време добро учили и владали се; лечничком сведочбом, да су како душевно тако и телесно потпуно здрави, и општинском сведочбом о својој надлежности и о своме владању.

Тако са горенаведеним сведочбама по пропису снабдевене молбенице имају се до 31. јула о. г. (по новом) српској црквеној православној општини сенћанској као руководатељци закладе тим сигурније поднети, што се по истечају рока приспеле молбенице неће у обзир узети, која ће за тим и избор питомца обавити.

Из седнице ванредне скупштине држане у Сенти 11. (24.) јуна 1900. год.

Игњат Брановачки с. р.
П. Теодоровић с. р. председник.
перовођа.

316 3 3

ПРОЛЕТНА И ЛЕТНА СЕЗОНА 1900.

ПРАВИ БРИНСКИ ШТОФОВИ.

Један комад од 3·10 мет од когасе може оправити комплетно мушко одело (капут, чакшире и прслук) кошта само
ф. 2·75, 3·70, 4·80 од добре
ф. 6·— и 6·90 од боље
ф. 7·75 од фине
ф. 8·65 од финије
ф. 10·— од најфиније
праве вуне.

Један комад за црно салонско одело фор. 10·— као и штофови за горње капуте (Ueberzieher), лоден за туристе, најфиније камгарне итд. итд. равашиље по фабричној цени као тачно и солидно приповнато фабрично стовариште чоје

Siegel-Imhof in Brünn.

Мустре бадава и без трошка. Јамчи се, да ће се оно шиљати, што се наручи.

Користи су велике за муштерије, које непосредно код горње фирме, као у месту фабрике, поруче.

148 35—40

ТРАЖИМ ПОСЛОВОЂУ

ЗА МОЈУ

МАНУФАКТУРНУ И ПОМОДНУ РАДЊУ У ЗАГРЕБУ.

Опробане и прве снаге у тој струци, које потпуно владају немачким језиком у говору и писму, нека се понуде уз прилог сведочаба и фотографије фирми:

П. НИКОЛИЋ

ЗАГРЕБ.

332 1—3

СТЕЧАЈ.

На основу 14. §. основног писма закладе народних добротвора Ђене Брановачког и супруге му Иде рођ. Вујић, овим се од стране српске црквене православне општине сенћанске као руководатељке ове закладе, расписује стечај ради избора два стипендисте, који гимназијалне науке уче, или су исте свршили, са годишњом стипендијом сваком по 400 круна, коју питомци у десетомесечним оброцима, на правоваљану признаницу, снабдевеном са премапотписом гимназијске управе односно дотичног факултетског органа, из закладне благајне у напред подиже, која стипендија простире се и на време, док питомац своје науке на универзитету не сврши.

Ову стипендију могу добити гимназисте, српске народности и православне вере, а уче се одлично или добро, са таким истим владањем, Сенћани, ако такових не би било из бившег диштрикта бачког, па тек за тим остали из отаџбине, и то тако да крвни сродници Ђене Брановачког и супруге му Иде рођ. Вујић преимућство имају.

Молитељи, који желе ово стипендијско место получити, ваља школском сведоџбом од последње школске године да искажу свој успех у наукама и владању; лечничком сведоџбом да су како телесно тако и душевно потпуно здрави, а општинском сведоџбом о надлежности, материјалном стању својих родитеља или старатеља, и о томе, колико им родитељи неухлебљене деце имају, напомињући, да изабрани питомац у једно и исто доба према постојећим наредбама, две стипендије уживати не могу.

Тако са горенаведеним сведоџбама, по пропису снабдевене молбенице имају се до 31. јула по новом о. г. српској црквеној православној општини као руководатељци закладе тим сигурније поднети, што се по истеку рока приспеле молбенице неће у обзир узети, која ће за тим и избор питомаца обавити.

Из седнице ванредне скупштине држане у Сенти 11. (24) јуна 1900. год.

Игњат Брановачки с. р.
В. Теодоровић с. р. председник.
перовођа.

317 3—3

ГОСТИОНИЧАР.

У **Каменици**, месту свежег ваздуха за лечење тражи се за гостионицу **„РИПАРИЈА“** вешт

ГОСТИОНИЧАР.

Исту гостионицу могао би 15 јула п. р. примити. Нужна је кауција од 400 круна. Ближа извешћа даје власник

Јован Кајзер
у Каменици.

308 3—3

Предаја радње

Моју мешовиту и гвожђарску радњу, која лежи у средини места и на ком се дућан већ од старина држи, предајем из слободне руке, **и под најбољим условима.**

Уз радњу има и врло леп стан, као и све нужне просторије за дућан као: подрум, таван и т. д. — Ближа се извешћа могу добити он власника радње

Јована Љубише
305 3—3 у Ст. Пазови.

КОСТА ЈОВАНОВИЋ

из ДАРОВАРА (Славонија).

Продаје 120 хектл. светла шилера по 36 круна
„ 50 „ ризлингера „ 56 „
из властитих винограда. Ко жели купити, нека не жали доћи и пробати.

303 3—3

ШПЕЦЕРАЈСКА, ПОРЦЕЛАНСКА И СТАКЛАРСКА ТРГОВИНА

С. МАРИЋА

У ШИДУ

потребује два шегрта. 333 1—2

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ДУШАНА ГАВРИЛОВИЋА

У ЧУРУГУ

потребује два спомоћника, који 3—4 године сервирају, морају бити вешти продавци; који говоре осим српски, мађарски и немачки могу ова места попунити.

315 2—2

ШПЕЦЕРАЈСКА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ВЕЛИМИРА РАДАКА

У МИТРОВИЦИ

потребује једног шегрта, који може одма у радњу ступити 322 2—3

Гвожђарска и шпецерајска радња

ЛАЗАРА М. ЈАНКОВИЋА

у ТИТЕЛУ

потребује два усавршена спомоћника, који обе струке разумеју а уз то српски, мађарски и немачки потпуно говоре, уживају првенство.

319 3—3

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.